

Görece

ZEYNEP ENEZ
zexnep@yahoo.com

Bir Acı Zeytin Tanesi

Bir acı zeytin tanesidir bizi alıp olmadık zamanlara götüren.. Bakır sininin önünde yere bağdaş kurarak, ekmeğin burnundan kopardığımız kaçamak bir lokmayı, zeytin tabağının dibine bandırdığımız çocukluğumuza.. ya da dalında gör-bilmek için zeytin tanelerini; sabahın dondurucu ayazında onca yol kat etmiş olduğumuz bir tatil sabahına.. Ege'de sık rastlanan manzaralardan biri, envai çeşit cam kavanoza özenle dizilmiş zeytinler ve sıra sıra ince uzun şişelerdeki altın rengi zeytin yağlarının yan yana yer aldığı raflardır. Ancak, bölgenin zeytin yüzü en çok kışın kendini gösterir. Çünkü kış zeytin ülkesinde hasat zamanıdır. Yapraklarından hiç vazgeçmeyen

zeytin ağacı, Haziran ayında çiçeklenir. Yazın son günlerinde yıldız biçimli beyaz çiçekler dökülür ve zeytin büyümeye başlar. Sonbaharla birlikte gümüş yeşil yapraklar renk silsilesine bürünür: kül rengi, yeşil, gülpembe, şarapkırmızı, kahverengi, acı mor ve nihayet siyah. Bu tanelerin her biri derin tarihi ve dini anlamlarla

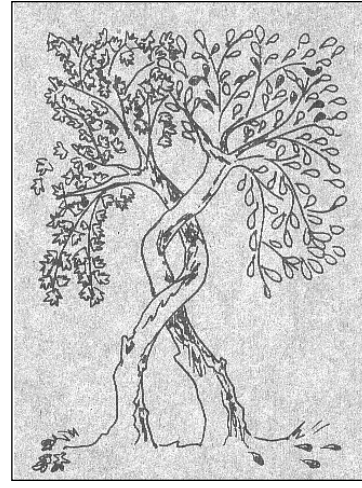
yüküldür. Athena'nın insanlığa armağan olarak sunduğuna inanılan zeytinin efsanesi her uygarlıkta farklı şekillenir.

Eski Mısırlılar insanlara zeytin ağacı yetiştirmeyi Tanrıça İsis'in öğrettiğine, Yunanlılar Tanrıların çocuklarını zeytin ağaçları altında doğurduklarına inanırdı. Zeytin dalı Tanrı ile insan arasında kurulan barışın simgesi sayılır. Zeytin cenneteki hayat ağacıdır. Athena'nın Atina'ya hediyesi, Odysseus'un gerdeği, Tanrı'nın gazabının sona erişinin müjdecisi, Zeta'nın simgelediği bitkidir.

Ama hikâyesi ne olursa olsun, zeytinin 6000 yıldır insanoğluluyla birlikte yaşadığı bir gerçektir. 6000 yıldır

insanlar ondan yararlanmayı sürdürüyor. Peki biz ne biliyoruz zeytin hakkında? Aslında nasıl büyük güçlüklerle toplanıp işlendiğinden tutun da, sabun yapımına kadar hayatımıza kattığı değerleri ve nerelerde nasıl yetişip, çeşitlerinin nasıl adlandırıldıklarına kadar öyle çok şey var ki zeytin hakkında söylenebilecek... Ortalama %20 - 30 yağ içeren zeytinin çekirdeği ne kadar küçük olursa, cinsi o kadar kaliteli ve üstündür. Zeytinyağı egzama, çıban, ağrı, mide, barsak hastalıkları gibi bir çok hastalığın tedavisinde kullanılır. Saçları uzatıp, cildin kırıksıklıklarını giderir. En iyi yağ, asit oranı yüzde birden az olan doğal sızma zeytinyağıdır. Türkiye, dünyanın en çok zeytin ve zeytinyağı üreten ilk beş ülkesinin içinde yer almaktadır. Türkiye'de 1200'ün üzerinde zeytinyağı üreticisi bulunmaktadır. Dünyada zeytinyağlılar adıyla tek alt mutfaka sahip ülke Türkiye'dir. Ayrıca zeytin dünyanın en uzun ömürlü ağaçlarından ve 2000 yıl yaşayabilir.

Peki dalından başlayarak zeytinin serüveni nasıl geliyor?: Zeytinler olmaya başladığında, ürünü ağacında satacakların zeytinlikleri, hasat önce-

si tahmincilerin gözüyle şöyle bir tartılır. Tahminciler bu işte ustalaşmışlardır, ağacı okurlar neredeyse. Kilo ve sonra da çuval bazında hesap yapılır. Bu hesaplar yapılırken, bir yandan toplamaya tayfa aranır. Sonbaharın ayazına, yorgunluğa dayanarak, zeytin tanelerine zarar vermeden tek tek toplayacaklardır onlar. Yıllardır zeytin toplayan eli tez tayfalarla, gün batana dek dalların üzerinde türküler eşliğinde, ellerindeki sırtıkları sallayarak silkim yapacak sırtıkçılar da bulunduğu hasat

başlar. Bin bir emek ve uğraşla soframıza gelecek zeytin tanesinin serüveni de tabii..

Zeytin toplayanların bellerini doğrultmadan, neredeyse emekleyerek bir ağaçtan diğerine geçip, sırt sesleri arasında dönümlerce arazide akşama kadar silkecekleri zeytinler, tezek parçaları, donmuş toprak ve otlar arasından tane tane toplanacak, çuvalarla fabrikalara taşınacak ve bir kısmı uçtan tanecek olarak girecekleri heybetli makinelerin diğer ucundan altın sarısı yağ olarak çıkacaklar. Kimileriye çizilecek, çekiçle ezilecek ve selelere konup tuz basılacak. Sonra da uzak diyarlardaki sofralara bir acı zeytin tanesi olarak konacaklar.

Bir Kasım sabahının ayazında zeytin ağacının gövdesine dayalı merdiven tepesinde başlayan hasat, zeytinin motorların uğultusuyla ezilip damla damla süzülmesiyle sona erer. Yöresine göre çeşitli olur, çilli, çek-işte, eğriburun, domat, çakır, Ayvalık zeytini olur, gelir soframıza kurulur. Bir acı zeytin tanesidir bizi alıp olmadık zamanlara götüren.. Anadolu'ya.. Ege'ye.. siyahıyla, moruyla, yeşiliyle...

'Nükleer enerji santrallerinin doğaya ve çevreye etkileri' toplantısında Nazım şiirleri

NEW YORK (Bizim Anadolu) Light Millennium / Işık Binyılı adlı sivil toplum örgütü, 6. kuruluş yıldönümünde, New York Türk Evi'nde "Nükleer enerji santrallerinin güvence açısından doğaya ve çevreye etkileri" başlıklı bir panel sundu. 3 Mayıs'ta gerçekleşen etkinliğe, Türk Amerikan Dernekleri Federasyonu ve Türk Evi destek oldu.

Işık Binyılı (<http://www.light-millennium.org>) kurucu başkanı ve etkinliğin yapımcısı Bircan Ünver, Light Millennium'un çalışmalarını özetledi. Ünver, panel başlangıcında Nazım Hikmet'in "Stronsium-90" adlı şiirini okudu, şiirin İngilizcesini Birleşmiş Milletler'den Meksika Akademisi'nden Uluslararası Hukuk Temsilcisi Sherrill Kazan seslendirdi.

Dr. Akif Kireççi, Mühendis Gökhan Gelişen, Fizik Prof. Sultan Catto, çevreci Prof. Hayrettin Kılıç'ın konuşmaları

sonunda yer alan, soru-yanıt bölümü oldukça dinamik bir tartışmaya dönüştü. İzleyiciler, nükleer enerjinin taşıdığı risk ve tehlikelere rağmen elektrik üretimi için gerçekten kullanmaya değer bir seçenek olup olmadığı sorusuyla ayrıldılar.

Prof. Hayrettin Kılıç bir soru üzerine; hükümetlerin hedef sapırdığını, nükleer enerji santralleriyle ilgili odağın nükleer silahlardan, enerjiye sapıtıldığını, savundu. Nükleer enerjinin ucuz ve güvenli bir seçenek olarak pazarlandığını, ancak gerçeğin bu olmadığını,

belirtti. Nükleer enerji için gerekli olan 2 kg. uranyumun elde edilebilmesi için 1 ton madenin işlendiğini, bu miktarın içinde enerjiye çevrilebilen uranyumdan (uranyum 235) sadece 14 gram elde edildiğini anlattı. Yalnız bir santral için 44 milyon ton cevher gerektiğini, dolayısıyla bugün dünyada mevcut 430 santral için milyarlarca ton uranyumun topraktan çıkarılması gerektiğini söyledi. Nükleer enerji santrallerinde enerji elde edilene dek olan aşamalarda, enerjinin yanında, insan sağlığına ve çevreye zararlı çok miktarda radyoaktif soğutma suyu, gaz, kimyasal ve zehirli atığın çıktığını ekledi. Zincirleme tepkimede Plutonyum 239 adlı maddenin de ortaya çıktığını ve bunun doğada var olmayan, yapay ve zararlı bir madde olduğunu kaydetti.

Light Millennium hakkında:
<http://www.lightmillennium.org/about%20lm/list.html>
<http://www.lightmillennium.org> &
<http://www.isikbinyili.org> &
<http://www.turkishgreekenergy.org>

STRONSIUM 90

Acayipleşti havalar,
bir güneş, bir yağmur, bir kar.
Atom bombası denemelerinden diyorlar.

Stronsium 90 yağıyor muş
ota, süte, ete,
umuda, hürriyete,
kapısını çaldığımız büyük
hasrete.
Kendi kendimizle
yarışmadayız, gülüm.
Ya ölü yıldızlara hayatı
götüreceğiz,
ya dünyamıza incek ölüm.

Nazım Hikmet
16 Mart 1958,
Varşova - Şvider

by Nâzım HİKMET

Weather's gotten strange,
Now sun, then rain, then snow.
It's from nuclear bomb testings,
they say.

Strontium 90, they say, is
raining
on weed, milk, meat,
on hope, freedom,
on the great longing whose door
we knock on

We are in a race with ourselves,
my rose.
Either we will take life to dead
stars,
Or death will descend upon our
world.

16 March 1958, Warsaw.
Translated by Figen Bingül

Français - Türkçe - English

Çeviride Güven, Hizmette Özen

Commissioner for Oaths
Commissaire à l'assermentation

ÖZDEN BİÇER

Resmi - Yeminli Çevirmen

Official Interpreter - Translator / Interprète - Traductrice officielle

Tel. ve Faks: (514) 768-6674

Cell. / Cep : (514) 817-9169